

(Вечерње новости, 21.04.2009)

Декларација о независности Косова равна је незаконитој сецесији. Албанци немају право на самоопредељење. Косово није независна држава. Тако тумачи Британац Ралф Вајлд, стручњак за међународно право и водећи експерт у области територија под међународном управом који се бави овом страном косовске стварности. Доктор Вајлд је консултант појединих влада и међународних организација, члан правног факултета Лондонског колеџа и професор на Џорџтаун универзитету.

Да ли међународно право даје могућност да се део међународно признате државе самопрогласи независном државом?

- Нова држава, по међународном праву, може да се формира од дела територије постојеће и њено настајање и признавање од других држава биће законито, ако се то дешава уз пристанак "родитељске" државе.

Србија није дала пристанак Косову.□□

- Да би декларација о независности и свако признање тако проглашене државе било законито, онда, мора да се нађе неко посебно законско право. У супротном, то је кршење права држава да буду слободне да одреде међународни правни статус своје територије. То право су све остале државе законски обавезне да поштују кроз општу обавезу неинтервенције.

Могуће је да Приштина и државе чију подршку има, у процесу пред МСП изнесу аргумент да су Албанци на Косову имали право на самоопредељење. Шта мислите о том ставу?

- Они немају право на самоопредељење, па самим тим ни овлашћење да проглашавају државу. Међународно право је изискивало да у случају ако се до решења дође без сагласности обе стране или без обавезујуће Резолуције Савета безбедности, да оно укључује очување суверенитета Србије над Косовом. Декларација о независности Косова равна је незаконитој сецесији. То је оно што се овде десило.

Ако Косово није имало право да прогласи државу, како право третира то што друге државе признају ову независност? □ □

- Државе које признају Косово као независно неизоставно крше своју обавезу да поштују суверенитет и територијални интегритет Србије.

Косово је признало 57 држава. Да ли га повећавање тог броја чини "више државом"?

- Признања могу да имају конститутивну улогу, али само ако је реч о значајном броју држава. Исто тако, ако значајан број држава пориче Косову право на државност, то има конститутивну "негативну" улогу по питању његове државности. Зато је неизвесно да ли је Косово држава, чак и ако га неке државе тако третирају, а што, кажем, њих ставља у позицију којом крше међународно право у делу који се тиче обавеза према Србији.

Ако се стави по страни начин на који је независност проглашена, како видети правнички: да ли је Косово данас држава? □

- Главни правни критеријум за државност у суштини подразумева практичну одрживост неког ентитета, што значи да има територију, становништво и владу, и да је независан од спољне контроле. Главни проблем Косова ту је што није независно од спољне контроле. Оно остаје поље под надзором УН и НАТО. Проблем је што је по Резолуцији

СБ 1244 и Мировном плану договорено да се таква контрола обавља на основу тога што је Косово део Србије, а не независна држава. Ово је другачија ситуација од, рецимо, БиХ где иако високи представник има одређена административна преимућства и мада је земља под војном контролом Еуфора, све се заснива на томе да је БиХ заиста независна држава.

Налазите ли преклапања са ситуацијом Кина - Тајван? □ □

- Донекле. Тамо је реч о територији веће државе чија влада не ужива контролу над њом. Разлика је, наравно, што у случају Тајвана, кинеска влада управља острвом по основу тога што је она званична влада целе Кине, док на Косову, влада косовске већине управља територијом по основу одвојености од Србије. Због континуираног међународног присуства у покрајини, Косово остаје протекторат, а због његовог правног статуса, оно остаје државна територија под протекторатом.

(Д. Радека)